

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12

Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14

Telefonisk henvendelse:

Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Foranstaltninger i forhold til unge mv.

19-07-2013

Med brev af 24. august 2012 henvendte jeg mig til Social- og Integrationsministeriet.

Dok.nr. 12/02135-42/RI

Bedes oplyst ved henvendelse

Årsagen var, at jeg havde besøgt en række socialpædagogiske opholdssteder for navnlig unge, og at jeg under besøgene havde fået oplysninger om, at der i forhold til de unge på visse opholdssteder blev brugt forskellige foranstaltninger i form af f.eks. anmodninger om, at de unge skulle aflægge urinprøver, og i form af, at de unges brug af og adgang til bl.a. mobiltelefon, computer og internet i visse tilfælde blev begrænset.

Jeg ville gerne på et møde med ministeriet drøfte nogle principielle spørgsmål, der knyttede sig til brugen af disse foranstaltninger. På mødet ville jeg også gerne drøfte forholdet mellem servicelovens § 123 a og grundlovens § 72 og mellem servicelovens § 123 a og tvangsindgrebsloven. Under drøftelserne ville jeg endvidere komme ind på artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og reglerne om delegation til private i det omfang, det var relevant.

På baggrund af min henvendelse holdt ministeriet og jeg et møde den 23. oktober 2012.

Den 4. juli 2013 nedsatte social- og integrationsministeren et udvalg om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge. Af kommissoriet for udvalget fremgår bl.a.:

”Erfaringer fra bl.a. Folketingets Ombudsmands inspektionsbesøg på en række socialpædagogiske opholdssteder viser, at magtanvendelsesreglerne på børne- og ungeområdet fremstår uklare.

...

Grænsedragningen mellem, hvad der er absolut påkrævet og ikke absolut påkrævet, kan imidlertid være svær at fastslå, og det forvaltes også meget uensartet i de enkelte tilbud til børn og unge.

Erfaringer bl.a. fra Folketingets Ombudsmands inspektionsbesøg på en række socialpædagogiske opholdssteder viser f.eks., at der i forhold til børn og unge på visse opholdssteder bruges forskellige foranstaltninger i form af f.eks. regler om, at de unge efter anmodning skal aflægge urinprøver, og i form af, at de unges brug af og adgang til bl.a. mobiltelefon, computer og internet i visse tilfælde begrænses.

Med formålet om at afklare de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for børn og unge i døgntilbud, på opholdssteder og i plejefamilier nedsættes derfor et udvalg om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget).

Magtanvendelsesudvalget får til opgave at beskrive udfordringerne i relation til brug af magt og komme med forslag til, hvordan et kommende regelsæt kan udformes. Opgaven for udvalget bliver at afbalancere hensynet til børn og unges oplevelse af, at der foretages grænseoverskridende foranstaltninger i form af f.eks. begrænsninger i adgangen til at kommunikere ved hjælp af computer eller mobiltelefon, og de ansvarlige institutioners legitime interesse i, både af ordensmæssig, pædagogisk og sikkerhedsmæssig karakter, at fastsætte sådanne restriktioner.

Ud over reglerne i serviceloven findes der regler om magtanvendelse i grundloven, lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (tvangsindgrebsloven) og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Magtanvendelsesudvalget skal:

- Beskrive de etiske, juridiske og praktiske udfordringer på magtanvendelsesområdet i forhold til døgntilbud og opholdssteder til børn og unge og i forhold til børn og unge boende hos plejefamilier.
- Analysere det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse.
- Analysere de behov for tiltag på området, der efterlyses af henholdsvis børn og unge, de ansvarlige institutioner og plejefamilier.

- Komme med anbefalinger til konkrete forslag til løsninger på udfordringerne.
- Hvis det vurderes relevant, udarbejde nye forslag til regler om magtanvendelse, der sikrer de redskaber, som er nødvendige på anbringelsessteder og i plejefamilier under hensyntagen til barnets retssikkerhed.
- Vurdere, om der er særlige grupper, der har særlige behov, herunder børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

...

Magtanvendelsesudvalget udarbejder en betænkning inden udgangen af 2014.”

På den baggrund lægger jeg til grund, at de spørgsmål, som jeg rejste over for ministeriet i min henvendelse af 24. august 2012, bliver behandlet af udvalget. Derfor har jeg besluttet, at jeg på det foreliggende grundlag ikke vil foretage mig mere vedrørende disse spørgsmål.

Som det fremgår af kommissoriet, udarbejder Magtanvendelsesudvalget en betænkning inden udgangen af 2014 og skal – hvis det er relevant – komme med forslag til nye regler.

Jeg har overvejet, om der er behov for tiltag på området, inden udvalget har udarbejdet sin betænkning, og eventuelle nye regler kan træde i kraft.

Jeg beder ministeriet om at underrette mig om, hvorvidt der efter ministeriets vurdering er behov for tiltag på området i perioden, indtil udvalget har udarbejdet sin betænkning, og eventuelle nye regler kan træde i kraft, og i bekræftende fald hvilke tiltag ministeriet vil iværksætte.

Desuden beder jeg ministeriet om at underrette mig om udvalgets betænkning, når den foreligger.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen